

posse bonos in futuro cōsequi. quorum pignore ecclē
siā nunc informatam credimus detineri. hīc habentē
primitias sp̄iritus. in futuro perfect ionem. hīc sustētari
in spe. postea pasci in re. hīc uiderī per speculū in enīg-
mate. in futuro autem facie ad faciem. Cum ad speciē
fuerit perducta per fidem. quod donec perficiatur. ut
summi dei bonis fruamur ēternis. fruendum inde non
oberimus & proximis. Eam quoq; nos spēm resurre-
ctionis habere. nt eodem ordine eademq; forma qua
ip̄e dominus resurrexit a mortuis. nos quoq; resurre-
cturos esse credamus in eodem tēpore in quo sumus.
uel uiuimus. nō naturam aut sexum mutantes. sed t̄m
fragilitatem et uicia deponentes. Ipsum quoq; sathanā
cum angelis suis atq; cultoribus ēterno incendio con-
demnādum. neq; secundum quorundam sacrilegam
dispēsationem ad pristinam id est angelicam dignitatē.
ex qua propria malignitate cecidit. reducendum. Hęc
est catholice traditionis fidei integritas. de qua si unū
quolibet respuat. tota fidei credulitas amittitur.

DE HAERESIBVS VARIIS. Ca. LVIII.

Oc ergo cauēdum est omni animē timēti deū.

h ut non afide catholica decidens. & relinquent
doctrinā ueritatis. in errores hereticorū cadat.
quia hoc certissimum mortis est genus. Sed ut hoc fa-
cilius possit precauere. quascumq; sectas de erroribus
hereticorum atq; scismaticorū. de notatis a catholicis
doctoribus inuenimus. simul cum earum authoribus
sive sectatoribus. in hoc libro determinamus.

Ergo. Heresis grēce ab electione uocatur. quod sci-
licet unusq; sc̄p id sibi eligat quod melius illi esse uide-
at Philosophi. Peripatetici. Achademici. Epicurei. &
Stoici. uel sicut alij qui peruersum dogma cogitantes.
arbitrio suo de ecclesia recesserunt. Inde ergo hereses

n iii

De heresib[us] et hereticis

Secta

Schisma

Heresis

pharisei
dium

Saducei
iusti

Efnei

Marbonei
Genistae

Sunt dictę gręca uoce ex interpretatione electionis, q̄s quisq; arbitrio suo ad instituenda siue ad suscipienda quęlibet ipse elegit. Nobis uero nihil ex nostro arbitrio inducere licet, sed nec eligere quod aliquis de arbitrio suo iduxerit. Apostolos dei habemus authores, qui nec ipsi quicquam ex suo arbitrio quod induceret elegerunt, sed acceptam a Christo disciplinam fideliter nationibus assignauerunt. Secta a sectando et tenendo nominata, nam sectas dicimus habitus animorum, ac instituta circa disciplinam fideliter propositam que tenendo sequuntur, longe alia in religionis cultu opinantes quā ceteri. Schisma a scissura animorum nomine accepit eodē enī cultu eodēq; ritu credit ut ceteri solo cōgregationis delectat discidio. Fit autem scisma cum dicit, hoīes nos iusti sumus, nos sanctificamus immundos, et cetera similia. Supersticio dicta eo qđ sit supflua, aut superinstituta obseruatio. Alij dicunt a senibus, quia multis annis superstites per etatem delirant & errant. Apud Iudeos autem he fierunt hereses. Phariseorum. Saduceorum. Efneistarum. Marbonensium. Genistarum. Meriseorum. Pharisei ergo & Saducei inter se contrarij sunt. Nam Pharisei ex hebreo in latinum interpretantur diuisi, eo quod traditionum & obseruationum quas illi deuteris uocant, iusticiam preferunt. Vnde & diuisi uocantur a populo q̄si per iusticiam. Saducei interpretantur iusti, vendicant enim sibi quod non sunt, corporis resurrectionem negant, & animam interire cum corpore predicant. Sed nec spiritus esse nec angelos credunt. His quinq; tantum libros legis recipiunt, prophetarum vaticinia respiciunt. Efnei dicunt ipsum esse Christum, qui docuit illos omnem abstinentiam: Marbonei dicunt ipsum esse Christum, qui docuit illos in omni re sabbathicare. Genistę dicti eo quod

de genere Abramell gloria
lendem illi et postea dei, plen
fias, babylonia militibus a
bellicis tam amissione & con
trae illam de Babylonie, du
plo, etiam feminae multo hoc t
tangue pallida regnare parant
omnes proprieatis, actives alii
plutus, &c. Neos enim greci
Suntq; dicti quod legem sua
obeyant, neq; Himerba
victoria loca et corpora laet, &
etiam in felicitate ex nominib;
recognitione, quidam vero ex cur
ueta. Simoniaci dicti a Sim
onio, Petrus in abbas a
pro eo quod ab apostolis spoli
voluerat in dicti creaturam in
lycena cretam. Meni
dispoli Simonis nasciunt, q
ab aliis factum esse afferunt,
tempore, qui inter reliquias
summonerentur. Nicola
non esse ecclesia Pierofolymorum,
nisi confutatus est a Petro, q
tempore uxorem, dixer
se ei in frupratis talis con
tagia formatae. Gnosti
appellare soluerunt, animalia
mentali de finis dogmatis
Caputque est da uocati, qu
sunt de uno sexu proge
nientia, et ipsa hinc inf. cepe
re amos post relatarre
(carus futuros pri

de genere Abrahē esse glorianter. Nam cum in Baby
lonia uenisset populus dei. pleriqz relinquentes uxores
suis. babylonicis mulieribus adheserunt. quidam Isra
heliticis tantum coniugib[us] contenti uel ex eis geniti. dū
reuersi essent de Babylonīa. diuiserunt se ab omni po
pulo. et assumpserunt sibi hoc nomen iactantie. Meri
stei appellati. eo quod separant scripturas. nō credētes
omnibus prophētis. dicētes aliis et aliis sp̄iritibus pro
phetaſſe. μεγος. Meros enim gr̄ece latine pars dicitur.
Samarite dicit quod legem solam custodiūt. nam pro
phetas nō recipiūt. Himerobaptistē eo quod q̄ttidie
vestimenta sua et corpora lauēt. Quidā heretici qui de
ecclesia recesserūt. ex nominib[us] suorum authorum
nūcupātur. quidam uero ex causis quas eligētes insti
tuerūt. Simeoniani dicit a Simeone magice disciplinę
perito. cui Petrus in actib[us] apostolorum maledixit.
pro eo quod ab apostolis sp̄ūſcti gratiā pecuia emere
voluisset. h̄ij dicit creaturā nō a deo. sed a uirtute qdā
superna creatam. Menādriani a Menādro mago
discipulo Simeonis nūcupati. qui mūdum nō a deo. sed
ab angelis factum esse asserūt. Basiliānani a Basili
de appellati. qui inter reliquias blasphemias passum
Hiesum abnegauit. Nicolaite dicit a Nicolao dia
cono ecclesiē Hierosolymorum. qui cum Stephano &
ceteris constitutus est a Petro. qui propter pulchritu
dinem relinquentes uxorem. dixerat ut qui uellet ea ute
retur. versa est in stuprū talis consuetudo. ut inuicem
coniugia cōmutaret. Gnostici prop̄ excellētiā sciētię.
se ita appellare uoluerūt. animā naturā dei esse dicūt.
bonū et malū deū suis dogmatibus fingūt. Carpocra
tiani a Carpocrate qdā uocat. qui dixit Christū hoīem
fuisse tñ. et de utroq[ue] sexu progenitū. Chirinthiani a
Chirīto qdā nūcupati. h̄ij in cetera circūcīsione obser
uant. mille annos post resurrectionem in uoluptate
(carnis futuros prēdicant. Vnde et gr̄ece

Meristei

Samarite
himerobapt

Simeoniani

Menādriani

Basiliānani

Nicolaite

Gnosti

Carpocratian

Chirinthiani

Nazarei

Ophite

Valentinian

Syrian

Oris Adorati

Cain

Seth

Melchisedech

Angeli
opifici

Cerdoniani

Marcionist

Lithurist

χιλιαρται, chilias te, latie millias tū appellati. Naçarei dicti qui dū Christum qui a vico naçareus est appellatus, filiū dei confiteant, om̄ia tamē veteris legis custodiūt. Ophite a colubro nominati sunt. Coluber enim grece οφις dicitur, colūt enim serpētem, dicentes ipsū in paradiſo induxisse virtutis cognitionē Valētiniani a Valentino quodam platonico sectatore uocati, qui ειδωνας idest secula quedam in originem dei creatoris induxit Christum, quoq; de uirgine nihil corporis assumptione, sed per eā quasi per fistulam trāsisse asseruit.

Apellit, quorum Apelles prīceps fuit, qui creatore, angelum nescio quē glorioſum superioris dei, faciens deum legis Israhel, illum igneum affirms. Apellit quorum author Apelles, qui dixit Christum non deū in ueritate, sed hoīem in fantasia apparuisse. Archoncacia principibus appellat, qui uniuersitatē quā deus condidit, opera esse archangelorum defendant. Adamiani uocati, quod Ade imitantur nuditatem, unde & nudi erant, & nudi in se mares foemineq; conueniunt.

Cainani proinde sic appellati, quoniam Cain adorat, Sethiani nomen accepérūta a filio Adam qui uocatus est Seth, dicētes eū esse Christum. Melchisedechiani, uocati pro eo, quod Melchisedech sacerdotem dei, nō hominēm fuisse, sed uirtutem dei arbitrātur. Angeli uocantur qui angelos colunt. Apostolici hoc sibi nō men ideo sumperunt, quod nihil possidentes p̄priū, nequaquam recipiunt eos qui aliquo in hoc mundo vtuntur. Cerdoniani a cerdone quodam nominati, q; duo contraria principia asseruit. Marcionistē a Marcione stoico philosopho appellati, qui cērdois dogma secutus, alterum bonum, alterum iustum deū asseruit, tanquam duo principia creatoris et bonitatis. Arthoritē ab oblatiōe uocati, panē enim & caseum offerūt dicentes, primis hominib; oblationē a fructibus frē

Salvificis omnium fuſile cele
lū, in quod aquilonis offer
Sennarii a Scortiori, uim
reflexum, ði infernalem et n
Taceo quādū loca, qui et e
nos abducunt. Agri uoc
long Logos, ði preuerbiū
verbū inādūlū, ði repente
S apoph. Catinis nomē
quā extēmū ambores cor
S amboles fuerū, ði aduent
in apob. ði in se tradūt
popul modicū in se nomin
et de his eacis, ne que pā
urum, ibas la confitent, tanq;
mābōles et egesis proclamant
goscere eleū, ministrantes
vocaret. Paulus a Paula fa
dxītūtēm̄ fūtē Chari
pōtū. Hamageni ab her
spītātēm̄ non nātām̄ intrō
sperat, matētēm̄ elemētō
us pādūlū improbat elemētō
ibātātēm̄ Perā exātētēm̄
ñtētēm̄ dūtātēm̄ et subfūtē
mātētēm̄. Nātātēm̄ ex
uātētēm̄, uetus testātēm̄
ege recipit. Cātātēm̄
tātēm̄. Antiphōtē
abstātētēm̄ rūtātēm̄ de om̄ humān
ibātātēm̄ libris Scripta sunt arbit
ibātātēm̄ grecē, latīne homo
ibātātēm̄ domī, qui in Spir
ibātātēm̄ membris dātū

& a fructibus ouium fuisse celebrata. **Aquarij** appellati, eo quod aquam solam offerunt in calice sacramenti. **Seueriani** a Seuero exorti, unum non bibunt. & uetus testamentum. & resurrectionem non recipiunt. **Tatiani**, a Taceo quodam uocati, qui et encratite dicti, quia carnes abominantur. **Alogij** uocatur tanquam sine verbo, λογος, Logos enim grece uerbum dicitur, deum enim verbum non credunt, respuentes Ioannis euangelium & apocalipsin. **Catafrigis** nomine prouicia frigida dedit, quia ibi extiterunt authores eorum. **Motanus**, prisca & maximilla fuerunt, hi aduentum spiritus sancti non in apostolos, sed in se traditum afferunt. **Catharoe** propter mundiciam ita se nominauerunt, gloriantes enim de suis meritis, negant peccatis veniam peccatorum, viudas si nupserint, tanquam adulteras dampnent. mundiores se ceteris predicant, qui nomen suum si cognoscere uellent, mundanos se potius quam mundos vocarent. **Pauliani** a Paulo samosateno exorti sunt, qui dixit non semper fuisse Christum, sed a Maria sumpsisse initium. **Hermogeni** ab hermogene quodam uocati, qui materiam non natam introducens, deo non nato eam comparauit, matremque elementorum et deam afferuit, quos apostolus improbat elementis seruientes. **Manichei** a quodam Persa extiterunt, qui uocatus est Manes, Hic duas naturas et substantias introduxit, id est bonam et malam, & animas ex deo quasi ex aliquo fonte manare afferuit, uetus testamentum respuit, nouum ex parte recipit. **Canoniani** id est latine sine lege dicuntur. **Anthropomorphite** dicti, pro eo quod simplicitate rustica deum humana membra habere, quod in diuinis libris scripta sunt arbitrantur, ανθρωποι. **Anthropos** enim grece, latine homo interpretatur, ignorates vocem domini, qui ait Spiritus est deus, Incorporeus est enim, nec membris distinguitur, nec corporis

*Aquarij
Seueriani
Tatiani*

Alogij

Cathara

pantani

hermogeni

manichei

canoniani

anthrop.

anthropos

mole cēsetur. Heraclitē ab Heraclito authore exorti, Monachos tantum recipiunt, coniugia respūt, regna celorum paruulos habere non credunt. Nouatiania Nouato Romē urbī presbytero exorti, qui aduersus Cornelium cathedralē conatus iuadere hēresim instituit, nolens apostatas suscipere, et rebaptiçatos. Montani hēretici dīcti, quod tempore persecutōnis in montib⁹ latuerunt, qua occasione se a corpore catholicę ecclesię diuiserunt. Ebionitę ab Ebione dīcti, siue a paupertate, Christum enī per proiectum solū iustum putant effectum. Vnde competēter Ebionei pro paupertate intelligentię appellati sunt. H̄i semi Iudei sunt, et ita tenent euangelium ut le gem carnaliter seruent, aduersus quos ad Galathas apostolus scribēs inuenitur. Fotiniani a Fotino Gallo grecie Syrmie episcopo nuncupati, qui Ebionitarū hēresim suscitans, asseruit Christum a María per Ioseph nuptiali coitu fuisse cōceptū. Aeriani ab Aerio qđam nuncupati sunt, h̄i offerre sacrificium pro defunctis spernūt. Ethiani ab Ethio sunt uocati, idēq; Eunomiāi ab Eunomio qđam dialectico Ethij discipulo, ex cuius nomine magis innotuerūt, dissimilem patri asserentes filiū, et filio spirituſi cōtm̄, dicūt etiam nullū imputari peccatum in fide manētium. Origeniāi ab Orígene authore exorti sunt, dicētes qđ nō possit filius uidere patrem, nec spirituſi cōtm̄ filiū, animas q̄q; in mūdi principio dicūt peccasse, & p diuersitate peccatorū e celis vscq; ad terram diuersa corpora quasi uicula meruisse, eaq; de causa factum fuisse mūdum. Noetiani a qđam Noetio uocati, qui dicebat Christum eundem esse patrem & spirituſi sanctum, ipsamq; trinitatē in officiorū nō in personis accipiūt, vnde et Patripassiani vocātur, quia patrē passum dicūt. Sabelliani ab eodē Noetio pullulasse dicūt, cuius discipulūm perhibet fuisse Sabelliū, ex cuius nomine maxime innotuerūt.

vnde et Sabelliani uocati sunt. hi unam personā patris
et filij & sp̄itū sanc̄ti astruunt. Arriani ab Arrio
Alexandrinō presbytero orti sunt. qui coēternū patri
filium non agnoscens. diuersas in trinitate substantias
asseruit. contra illud quod ait dominus. Ego et pater
vnum sumus. Macedoniani a Macedonio Constantī
nopolitano episcopo dicti sunt. negātes deū esse sp̄m
sc̄m. Appolinariſtē ab Apolinare uocati sunt. dicētes
Christum corpus tātūmodo sine anima suscepisse.
Antidicomaritē appellati sunt. pro eo qđ Marię virgī
nitati cōtradicunt. afferentes eam post Christū natum
viro suo fuisse cōmixtam. Metagismonitē ideo tale
nomen acceperūt. quia αγγελος. Angios grēce vas dicit.
Afferunt enim sic esse in patre filium. tanq̄ uas minus
intra uas maius. Patricianī a quodam patrīcō nuncur
patī snt. qui substantiam humanę carnis a diabolo eō
ditam esse dicunt. Colinthianī a quodam Colintho
nominati. qui dicunt deum non facere malum. contra
illud quod scriptum est. Ego dñs crēans mala. Eloriā
a Florino. qui econtrario dicunt deum creasse mala.
contra id quod scriptum est. Fecit deus omnia bona.
Donatistē a Donato quodam Afro nuncupati. qui
de Numidia ueniens. totam pene Africam sua persuas
sione decepit. afferens minorē patre filiū. & minorē
filio sp̄itū sanctū. & rebaptiçans catholicos. Be
nosaci a Bonoso quodam episcopo exorti prodūtur.
qui Christū filium dei adoptiuū nō ppriū afferūt. Cir
cūcelliōes dicti eoq̄ agrestes sūt. q̄s Cothopitas vocāt.
sup̄dicię hēresis hēntes doctrinā. hi amore martirij se
metipos pimūt. ut uiolēter de hac uita discedētes mar
tyres noīent. Priscillianistē a Priscilliāno vocati. q̄ i hispa
nia ex errore Gnosticoꝝ. et Māicheoꝝ pmixtuꝝ dogma
cōposuit. Luciferiā a lucifero syrmie eō orti. q̄ epos
catholicos q̄ cōstātū p̄secutōe p̄fidie arriāoꝝ cōfetiētes
o ij

erant. & postea correcti, redire in ecclesiam catholica
delegerunt, dampnantes siue quod crediderant, siue
quod credidisse se simulauerant, quos ecclesia catholi-
ca materno recepit sinu, tanqe Petrum post fletum ne-
gationis. Hanc illi matris charitatem superbe accipien-
tes, eosqe recipere nolentes ab ecclesi*ę* communione
recesserunt, & cum ipso lucifero authore suo quod mane
oriebatur cadere meruerunt. Iouinianistę a Iouiniano
quodam monacho dicitę, afferentes nullam nuptiarum
& virginum esse distantiam, nullumqe inter abstinentes
& simpliciter epulantes esse discriminem. Eluidiani ab
Eluidio nominati, qui dicunt post natum Christū alios
Mariam filios de viro Ioseph peperisse. Paterniani a
Paterno quodam exorti, qui inferiores corporis ptes
a diabolo factos opinantur. Arabici nuncupati, eo quod
in Arabia exorti sunt, dicentes animam cum corpore
mori, atqe in nouissimo vtrumqe resurgere. Tertulianistę
dicitę a Tertuliano, presbytero africane prouincie
& ciuitatis Carthaginensis, animam immortalem esse,
sed corporam predicantes, & animas hominū proterū
post mortem in demones conuerti putates. Tesseres
decadite dicitę, quod quartadecima luna pascha cum
Iudeis obseruandum contendunt, nā tesseres quattuor,
deca decem significat. Nyctages a somno nuncupati,
quod vigilias noctis respuant, superstitionem esse di-
centes, iura temerari diuina, qui noctem ad requiem
tribuit. Pelagiani a Pelagio monacho exorti. Hi libe-
rum arbitrium diuine gratiae anteponunt, dicentes suf-
ficere voluntate ad implenda diuina iussa. Nestoriani
a Nestorio Constantinopolitano episcopo nuncupati, quod
beatam virginem Mariam non dei sed hois tantummo
asseruit genitricem, vt aliam personam carnis, aliam
faceret deitatis, nec vnu Christū in verbo dei et carne
credidit, sed separatim atqe seiuinctim, alterum filium dei

Iouiniani

Eluidiani
Paterniani

Arabici

Tertulianisti

Nyctages

Pelagiani

Nestoriani

alterum filium homini predi-
cavit, confutans opinionem abate, quod u-
num allum propositum existet
sed loquitur eo dominus iste esse non
idele fine capte, quia sequunt
ex eum regem, sicut in quo e-
celetur iam capitulum in impu-
cito Iustini capitulo proprieta-
tis eius persona auctoritate preda-
ca. Gaius appellat a Theodolio c-
tibus latini principis Alexia-
nae de amato doni eiusc*ę*. Hi
Dulianus lequeatus, scilicet donat
et dulcis ueritas. Cirillo nam
Tiburtius corrumpit. Gaius
testimoniis. Gaius & Iustinus & Tho-
mas ex quibus Simeon de apocalypsi
a qua exorsus sumit adiuvare, &
ignoramus quae sunt scripturae
concordantes. Cirillo persona
desistitur in corde meo. Tria-
nites personae in trinitate, sita
in uelle, contra illud quod scripsi
vobis deus tuus deus uros est.
Institutio et melius nominibus, es-
timantur deum esse, alia Cirillo
dicitę, alia Cirilli de pa-
tronis dant, alia liberationem hu-
manam Christi dekenctionem hu-
manam dei negat, alia animas co-
sumptuas, alia animalia exstinctum ar-
bitrii suorum, alia innumerabilis mu-
tatio, alia copernicata faciunt, alia
mutatio, cum hominibus non mi-
tigant.

Eutinani

Acephali

Theodosianis
Gaiani et
vno ex
punctis

Gnoite & Trinitate

Troto.

Scholasticus
propositio

o iij

alterum filium hominis predicauit. Euticiā ab Eutice
constantinopolitano abbatē. qui Christum post huma
nam assumptionē negauit existere de duabus naturis.
sed solū ē eo diuinā afferuit esse naturā. Acephali dīcti
idest sine capite. quem sequuntur heretici. nullus enī
eorum reperitur author a quo exorti sint. hi triū cal-
cedonensium capitulorum impugnatores. duarum in
Christo substantiarum proprietatem negant. et vnam
in eius persona naturam predicant. Theodosiani &
Gaianitē appellati a Theodosio & Gaiano. qui tempo
ribus Iustiniāi prīcipis in Alexādrīa. p̄pli pueri electōe
vno die sunt ordinati episcopi. Hi errorē Euticetis &
Dioscori sequentes. calcedonense concilium respūūt.
ex duabus vnam in Christo naturam afferunt. quam
Theodosiani corruptam. Gaianitē incorruptam con-
tendūt. Gnoite & Trinitate a Theodosiāis exorti sunt.
ex quibus Gnoite ab ignorātia dīcti. quia peruersitati
a qua exorti sunt id adiiciunt. quod Christi diuinitas
ignoret futura quę sunt scripta de die et hora nouissimā.
non recordantes Christi personam in Esaia loquentis.
dies iudicij in corde meo. Trinitate vero vocati quod
sicut tres personas in trinitate. ita quoq; tres astruunt
deos esse. cōtra illud quod scriptum est. Audi Israhel.
dominus deus tuus deus vnu est. Sunt et alię hereses
sine authore et sine nominib;. ex quibus alij trifor-
mem putant deum esse. alię Christi diuinitatem passi-
bilem esse dicunt. alię Christi de patre nativitatī initiū
temporis dant. alię liberationem hominū apud infe-
ros factam Christi descensione non credunt. alię aiam
imaginem dei negāt. alię animas conuerti in dēmones
& in quęcumq; animalia existimant. alię de mudi statu
dissentunt. alię innumerabiles mundos opinātur. alię
aquam deo coeternam faciūt. alię nudis pedibus am-
bulant. alię cum honinib; non manducant. Hę sunt

hereses aduersus catholicam fidem exorte. & ab apostolis & sanctis patribus uel conciliis preceptamnate, qdum in multis erroribus diuersitate sibi dissentunt, communia tamen nomine aduersus ecclesiam dei conspirant. Sed & quicumque aliter scripturam sacram intelligit, quā sensus spiritus sancti flagitat, a q̄ cōscripta est, licet de ecclesia non recesserit, tamen hereticus appellari potest.

Expliciunt capitula libri Secundi.

Incipiunt capitula libri Tercij.

QVID EOS SCIRE ET HABERE CONVENIAT. QVI AD SACRVM ORDINEM ACCEDE RE VOLVNT.

Ca. I.

Institutio ergo ecclesiastica, qualiter ad diuinum officium instrui oporteat sanctissimum ordinem clericorum multimo da narratione declarat, quia & scientie plenitudinem, & uitę rectitudinem, et eruditionis perfectionem maxime eos habere decet, qui in quodam culmine constituti, gubernaculum regimini in ecclesia tenent. Nec enim eis aliqua eorum ignorare licet, cum quibus uel se uel subiectos instruere debent idest scientiam sanctorum scripturarum, puram ueritatem hystoriarum, modos tropicarum locutionum, significationem rerum mysticarum, utilitatem omnium disciplinarum, honestatem uitę in probitate morum, elegantiam in prolatione sermonum, discretionem in exhibitione dogmatū, differentiam medicaminum, contra uarietatem erudititudinē. Hęc ergo qui nescit, non dico aliorum, sed nec suam bene potest disponere utilitatem, ac ideo necesse est, ut futurus populi rector dum uacat, paret sibi ante arma, in quibus postmodum hostes fortiter superet, & gregem sibi commissum oportune defendat. Turpe

bona pastor tu
papa Roma